

1885-08-05

AFSENDER

Sophus Stein

MODTAGER

Jens Ferdinand Willumsen

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Refsnæs (Danmark)

Modtagersted:
Tranebjerg (Samsø. Danmark)

Omtalte personer:
William Kiørboe
Apoteker Laub
Frk. Unmack

Arkivplacering:
J.F. Willumsens Museum
Arkivkasse: A/III/3 - So-Sø

DOKUMENTINDHOLD

Afventer resumé

TRANSSKRIFTION

Refsnæs d. 5te Aug.

Kjære Willumsen, Tak for Dit Brev, som jeg modtog igaar og som jeg iøvrigt havde længtes efter og forventningsfuldt imødeset. Da jeg nu aabnede det og saa Brevet til Præsten's – som skal blive besørget i rette Tid – saa skal jeg ikke nægte at jeg troede, der forelaa et Resultat og tilmed et rigtig glædeligt Resultat, som Du ogsaa vilde gjøre Præstens bekjendt med. Naa, jeg saa jo snart, at det desværre ikke er saa vidt endnu og jeg gav mig saa til den ene Gang efter den anden at læse Brevet igjennem saa sov jeg derpaa i Nat og efter nu atter i Dag at have læst det igjennem tror jeg nok, at jeg har et saa nogenlunde Overblik over Sagernes Stilling, at jeg kan tale med derom, - Lad os nu begynde med Begyndelsen af Brevet. Du taler om de vexlende Sindsstemninger Du har været i. Ja det kan jeg saa godt være med til, men hvad Du skriver om den "Ligegyldighed, der efterhaanden udviklede sig til Had" saa tror jeg ikke

rigtig paa den; i det mindste er det ikke det rette Navn. Kald det hellere; en vis Sløvhed der efterhaanden næres af en Slags Krænkelse ved Tanken om maaske at blive forsmaaet. Men Du kan tro mig – og det tror Du ogsaa, er jeg vis paa – en oprigtig Kjærlighed forvandler sig ikke saa let til Ligegyldighed og Had og hvis Du en Dag virkelig modtog en officiel Meddelelse af hendes Forlovelse med den anden, saa vilde Du næppe modtage den med Ligegyldighed, forudsat at Du virkelig holder af hende. Lad vær at tale om den Kjærlighed "som hun forsmaaede"; det ved Du jo slet ikke, om hun har gjort, og lad vær at tale om at kaste Din Kjærlighed over paa en anden, hvis der var én "som syntes smuk i Dine Øjne", for det mener Du jo ikke et Muk med; og kan Du end maaske bilde andre ind, at Du er saa letsindig at kunne vende Dig lige fra én ung Pige til en anden fordi Du tror, at den første "forsmaar" Dig, saa kan Du dog ikke bilde mig det ind. – Du har

talt med Frk. Thune.¹ Meget godt! Skjøndt jeg begriber ikke Din Frækhed, første Gang Du er sammen med en ung Dame at spørge hende, hvad Indtryk en saa indirekte Hilsen, som den jeg sendte T.U (det var jo den Du mente, ikke?) havde gjort, om hun var bleven rød o.s.v. Frk Thune er naturligvis inde i T.U.^s Fortrolighed og passer godt paa, at hun ikke svarer paa mere end det passer i hendes og hendes Venindes Interesse. Men

gjør Dig gode Venner med hende. Mærker hun saa først lidt efter lidt, hvor stor Interesse Du har af at faa noget at vide og hvormeget der staar paa Spil for Dig, saa vil hun nok af sig selv give Dig et lille Vink, hvis der virkelig er noget sandt i hvad Rygtet fortæller. Det skylder hun ogsaa sin Veninde: ikke at udsætte hende for den Ubehagelighed at modtage en "Erklæring" fra Dig, naar hun allerede har bunden sig til en anden. Dette kan Du jo nok forstaa. Det Middel Du omtaler til at opvække til Skinsyge hos hende, kan ganske vist føre til

Maalet, men det er dog et lidt farligt Middel og man skal aldrig lege alt for meget med Ilden; saa brænder man let sine Fingre; Og tag Dig i Agt, at ikke det overdrivende Rygte skal bringe forvanskede Historier for hendes Øren, hvad der let vilde kunne skaffe Dig mere Vrøvl end Gavn og gjøre Dig Vejen længere. – Saa omtaler Du Samtalen, Du havde med hende paa Verandaen.

Jeg vil nu oprigtig talt sige, at den holder jeg ikke rigtig af; nej jeg synes egentlig heller ikke, der er Grund til at være glad over den; og Du fik intet at vide, Du kunde kun bruge Din Gjætteevne. Men Du kunde have faaet alt at vide, alt hvad Du behøvede og det uden at blotte Dig selv; og skal jeg sige Dig, hvordan Du skulde have opnaaet det? Du skulde have benyttet en stor Uforsigtighed hun begik i Samtalens Løb ganske anderledes. Først taler I om, hvorlænge hun bliver paa Samsø; Du mener at hun nok bliver der med det samme o.s.v. – Se det er nu meget godt alt sammen

2)

Men saa begaar hun den ubegribelige Uforsigtighed at blotte sig halvt ved at sige: "De har nok hørt noget i Byen" Havde Du nu været fiffig, saa havde Du ikke svaret som Du gjorde men paataget Dig en uskyldig forbauset Mine og sagt: "Hvilket? – taler man om noget i Byen?!!^[11]" og saa havde hun staaet aldeles blottet og ved sin Uforsigtighed løbet sig en Stage i Livet. Saa var ét af to sket. Enten havde hun slaaet det hen i Spøg og fortalt ligefrem, at Rygtet havde smeddet hende sammen med den og den o.s.v. o.s.v., eller ogsaa var hun bleven forlegen ^{x) x)} Det kan du bande paa. og rød i Hovedet og vilde slet ikke have gaaet ind paa det. I første Tilfælde kunde Du have været rolig, saa havde der ingen Grund været til Bekymring; i sidste

Tilfælde var det øjensynligt at der dog var noget i, hvad Rygtet fortalte, og saa havde Du ogsaa været paa det rene med hvordan Du skulde forholde Dig.

Det er dog noget skandaløst Blæk dette her, det bliver blegere og blegere. Dette Brev ser ud som det var skreven for hundrede Aar siden.

- Efter dette lille private Hjertesuk gaar vi videre. -

Resten af Samtalen har jeg naturligvis ikke noget at udsætte paa, den var jo ført i en let og aldeles fri Tone og var jo kun at betragte som en Art Konversation. Du spørger om hvad Du nu skal tænke derom og hvorledes jeg vil løse Gaaden paa den smukkeste Maade. Ja kjære Ven, det vilde jo være let nok at finde en smuk Forklaring,

en Forklaring der stemmer overens med vore Ønsker og Forhaabninger i denne Sag men den skulde jo ogsaa helst stemme lidt overens med Sandsynligheden; og Du kan jo nok begribe, at det er lidt vanskeligt for mig at danne mig nogen Mening derom. Af Ordskiftet lader sig intet udlede, dertil var Samtalen holdt i en altfor let overfladisk Form; det eneste var jo af hendes Adfærd og Minespil at slutte sig lidt til hendes Tanker. "Hun stod, rød i Kammen og med stort Smil og kastede sig forlegent fra den ene til den anden Side i Døren" skriver Du. - Gid hun havde ladet være med det.

Man kan naturligvis ikke, naar man ikke har set dette men kun hørt det omtalt, danne sig en afgjørende Mening om hvem denne

Forlegenhed gjældte; den kan jo ligesaa godt have gjældt Dig, som den anden. Det maa Du jo bedre have kunnet dømme om, som saa dette Smil og i det hele saa hendes Adfærd. Men som sagt: Gid hun selv havde været ligesaa let og fri som Formen af Samtalen var det.

Jeg venter nu med Længsel Dit næste Brev; ja jeg vil endogsaa sige Dig, at jeg i denne Tid længes mere efter at høre fra Samsø end efter at høre fra Jylland og det er dog meget. For Resten har Du bragt mig lidt Fidtefadet med det Brev til Præstens, idet Du ikke har mælet et Ord om hvad Opholdssted Du har sat i Overskriften. Præstens vil naturligvis nok spørge mig om Grunden til at der kun var 4 Ører Frimærke paa Brevet og om hvor Du opholder Dig. Det vilde jo saa

være kjedeligt for mig at komme til at røbe at Du er paa Samsø, hvis Du vil have det fortiet fremdeles og paa den anden Side vilde det jo dog være lovlig frækt at stikke en Præst den Plade, at Du har skrevet det her paa Refsnæs, hvis Du saa har sat Tranebjerg i Overskriften.

Blot et simpelt Spørgsmaal f. Ex af den gamle Apotheker: ² om hvor Du er henne, vilde sætte mig i en slem Forlegenhed, naar jeg vidste at Præsten havde et Brev med en Overskrift der maaske stod i Strid med den jeg

opgav. Se, det er jo tidsnok, naar jeg afsender Brevet den 8de og naar jeg nu en af de første Dage gaar ned og besøger Kjørboe's, behøver jeg

ikke at komme der, før jeg har faaet nærmere Besked fra Dig om hvad Overskrift Du har sat i Brevet. Skriv derfor snarest. Lev vel, husk det Raad jeg gav Dig i mit forrige Brev og Motiveringen derfor, nemlig: Din skjæbne bliver ikke et Haar anderledes fordi Du venter i 8 Dage, og hvis hun siger ja om 8 Dage, siger hun ikke nej idag, I det jeg sluttelig beder Dig undskylde de tre forskjelligartede Lapper Papir – et for hvert af de tre Begreber, der skal staa Dig bi i Din Kamp: Tro, Haab og Kjærlighed – er jeg Din Ven
Sophus Stein

¹ Sandsynligvis Marie Sofie Hansine Thune (1868-1937), hvis far er boghandler i Tranebjerg på Samsø.

² Apoteker Laub

Repsnes d. 5te Aug.

Kjære Willumsen, Tak for dit Brev,
som jeg modtog igaar og som jeg iøvrigt
harde længet efter og forventningsfuldt
imødeset. Da jeg nu aabnede det og
saa Brevet til Præsten - som skal
blive bekræftet i rette Tid - saa skal jeg
ikke magte at jeg træder, der forlæse
et Resultat og tilmed et rigtig glæde-
ligt Resultat, som du ogsaa vilde gøre
Præstens bekendt med. Na, jeg saa jo
snart, at det derovre ikke er saa vidt
endnu og jeg gav mig saa ^{til} den ene Gang
efter den anden at læse Brevet igjennem
saa sov jeg derpaa i Nat og efter nu alligevel
i Dag at have læst det igjennem to.
Jeg mak, at jeg har et saa nøgentunde
Overblik over Sagernes Stilling, at jeg
kan tale med derom. - Lad os nu
begynde med Begyndelsen af Brevet. Du
taler om de nærliggende Sindstemninger
du har været i. Ja det kan jeg saa godt
være med til, men hvad du skriver
om den "Ligeegyldighed, der efterhaanden
udviklede sig til Glæde" saa tror jeg ikke

rigtig paa den; i det mindste er det ikke
det rette Navn. Skald det hellere; en
vis Sløvhed ~~den~~ den. efterhaanden ~~for~~
nares af den Slags Krænkelser ved Tanken
om maaske at blive foremaact. Men
du kan tro mig - og det tror du ogsaa, en
sig vis paa - en oprigtig Kjerlighed
forvandler sig ikke paa det til Lygtsyg-
dighed og Skad og hvis du en Dag virkelig
modtog en officiel Meddelelse af hendes
Forlovelse med den anden, saa vilde
du naeppe modtage den med Ligesyg-
dighed, forudsat at du virkelig holder
af hende. Lad vær at tale om den Kjer-
lighed, "som hun forsaar"; det véd
du jo slet ikke, om hun har gjort, og lad
vær at tale om at kaste din Kjerlighed
over paa en anden, hvis der var en, som
syntes smukt i dine Pine", for det mener
du jo ikke et Munk med; og kan du end
maaske bilde andre ind, at du er saa
beteindig ^{kunne} at vende dig lige fra en ung
Pige til en anden fordi du tror, at den
første "foraar" dig, saa kan du dog
ikke bilde mig det ind. — du har

lalt med Fok. Thüne. Meget godt! Skjønt
jeg begriber ikke din Frøhed, første Gang
du er kommen med en ung Dame at spør-
ge hende, hvad Indtryk en saa indirekte
Glæde, som den jeg sendte T. U. (det var
jo den du mente, ikke?) havde gjort om
hmm var bleven rød o. s. v. Fok. Thüne
er naturligvis inde i T. U.'s Forholighed og
passer godt paa, at him ikke svarer paa
mere end det passer i hendes og hendes
Venindes Interesse. Men gjør dig
gode Venner med hende. Mærk him
saa først lidt efter lidt, hvor stor Inter-
esse du har af at faa noget at vide og
hvormed der staar paa Spil for dig,
saa vil him nok af sig selv give dig et
lille Vink, hvis der virkelig er noget
sandt i hvad Rygtet fortæller. Det skylder
him ogsaa sin Veninde: ikke at indrette
hende for den Ubehagelighed at modtage
en "Erklæring" fra dig, naar him aller-
rede har bændet sig til en anden.
Dette kan du jo nok forstaa. Det Middel
du omtaler til at opvække lidt Skimegge
hos hende, kan ganske vist føre til

Maalest, men det er dog et lidt farligt
Middel og man skal aldrig lege alt for
meget med Ilden; saa brænder man let
sine Fingre, og tag dig iaght, at ikke det
overdrivende Ryske skal bringe forvæn-
skede Historier for hendes Øren, hvad
der let vilde kunne skaffe dig mere
Krøvel end Gavn og gjøre dig Rejsen længe-
re. — Saa omtaler du Samtalen, du
havde med hende paa Verandaen.

Jeg vil nu oprigtig beth sig, at den holder
sig ikke rigtig af; nej jeg synes egentlig
heller ikke, der er Grund til at være
glad over den; og du fik intet at vide,
du kunde kun bruge din Gjættelovne.
Men du kunde have faaet alt at
vide, alt hvad du behøvede og det uden
at blotte dig selv; og skal jeg sige dig, hvor-
dan du skulde have opnaaet det? Du skulde
have benyttet en stor Uforsigtighed hos
hendes i Samtalens Løb ganske anderledes.
Først taler I om, hvorlænge hun bliver
paa Samoa; du mener at hun nok
bliver der med det samme o.s.v. —
Se det er nu meget godt altsammen

3 Men saa begaar han den sikkerhe-
lige Uforsigtighed at blotte sig halvt
ved at sige: de har nok hørt noget
i Byen. "Hørde du nu været fiffi,"
saa havde du ikke prøvet som du
gjorde mere paatagel dig en uskyldig
forkænsket Mine og sagde: "Hvilket?
- Taler man om noget i Byen?!!"
og saa havde hun staaet aldeles
blottet og med sin Uforsigtighed
læst sig en Stage i livet. Saa
var et af to sket. Enden havde
hun staaet det hen i Spøj og fortalt
lige frem, at Rygtet havde smeddet
hende skammen med den og den
o. s. v. o. s. v., eller ogsaa var hun
bleven forlegen*) og rød i Hovedet og
ville slet ikke have gaaet ind paa
det. I første Tilfælde kunde du
have været rolig, saa havde der ingen
Grund været til Bekymring; i sidste
*) Det kan du handle paa.

Tilfælde var det øjensynligt at
du dog var noget i, hvad Røstet for-
talte, og saa havde du ogsaa været
paa det rene med hvordan du skulde
forholde dig.

Det er dog noget skandaløs! Slet
dette her, det bliver blegere og blegere.
Dette Brev ser ud som det var skre-
ven for hundrede Aar siden.

— Efter dette lille private Hjerte-
stuk gaar vi videre. —

Resten af Samtalen har jeg na-
turligvis ikke noget at indsætte paa,
den var jo ført i en let og aldeles
fri Tone og var jo kun at betragte
som en Art Konversation. Du

hørger om hvad du nu skal tænke
derom og hvorledes jeg vil løse Gaden
paa den smukkeste Maade. Ja
kære Ven, det vilde jo være let
nok at finde en smuk Forklaring,

en Forklaring der stemmen overens
med vores Ønsker og Forhaabninger
; denne sag men den skulde jo
ogsaa helst stemme lidt overens
med Sandsynligheden ; og du
kan jo nok beskrive, at det er lidt
vanskeligt for mig at danne mig
nogen Mening derom. Af Brudekif-
let lader sig intet indlede, dertil var
Samtalen holdt i en altfor let over-
fladisk Form ; det eneste var jo
af hendes Adfærd og Minespil at
slutte sig lidt til hendes Tanker.

"Hun stod, rød i Kænnen og med et
stort Smil og kastede sig forlegent
fra den ene til den anden Side i
søren" skriver du. — Gid hun
hadde ladet være med det.

Man kan naturligvis ikke, naar
man ikke har set dette men
kun hørt det antalt, danne sig
en afgørende Mening om hvem denne

Forlyvenhed gjældte; den kan jo
ligeaa godt have gjældt dig som den
anden. Det maa du jo hellere
have kunnet drømme om, som saar
dette Smil og i det hele saa hendes
Aldfærd. Men som sagt: Jo kun
selv havde været ligeaa let og fri
som Lønnen af Samtalen var det.
Jeg ventte nu med Længsel dit
Næste Brev; ja jeg vil endogaa sige
dig, at jeg i denne Tid længes mere
efter at høre fra Lamsø end efter
at høre fra Jylland og det er dog
meget. For Resten har du bragt mig
lidt: Lidte fadet med det Brev til
Præstens, idet du ikke har malet et
Ord om hvad Opholdssted du har
sat i Overskriften. Præstens vil
naturligvis nok spørge mig om
Grunden til at der kun var 4 Øres
Sjømærke paa Brevet og om hvor
du opholdes dig. Det vilde jo saa

vere kjædeligt for mig at komme
til at sige at du er paa Sammen
hvis du vil have det fortælt frem
deles og paa den anden Side
vilde det jo dog være lovlig frækt
at stikke en Præst den Plade, at
du har skrevet det her paa Reps-
nas, hvis du saa har set Trane
bjerg i Overskriften.

Blad et simpelt Spørgsmaal
f. Ex af den gamle Apoteker:
om hvor du er henne, vilde
sætte mig i en stem Forlegen-
hed, da jeg vidste at Præsten
havde et Brev med en overskrift
der maaske stod: I Trid med
den jeg opger. Se, det er jo
lidensk, naar jeg afsender
Brevet den 8de og naar jeg mit
en af de første dage gaar med
og besøger Kjörhac's, bekjender jeg

ikke at komme der, for jeg har
faaet nærmere Besked fra
dig om hvad Overskrift du
har sat i Brevet. Skriv derfor
snaarest. Lev vel, husk
det Raad jeg gav dig i mit forrige
Brev og motiveringen derfor,
nemlig: din Skjæbne bliver ikke
et Haar anderledes fordi du sætter
8 Dage, og hvis hun siger ja om
8 Uge, siger hun ikke nej idg.

I det jeg stædtelig heder dig end
skyld de tre forskjelligartede
Lapper Papir — et for hvert af
de tre Begreber, der skal staa
dig Øst i din Kamp: Tro, Haab og
Kjærlighed — er jeg din Ven

Sophus Klein

Hr. Maler Willmann
an: Hr. Salograf Jürgens
Frankfurt.
Sachsen.

